

dejo: predsedstvo republike, ZIS, državni in zvezni sekretariat, skupnosti združenj in asociacij na ravni federacije, kot so železnice, ZTT, zavarovalna skupnost, socialno zavarovanje idr. Upajmo, da se ne bo zataknilo že pri razpravi.

Ob koncu tega premišljanja se bo marsikomu vsililo vprašanje: kako dolgo bomo še zdravili? Ali že ni čas, da začnemo preprečevati? Za to pa sta poklicani predvsem osnovna in srednja šola. Tu je treba iskati ključ za rešitev teh vprašanj. O njih bomo morali slavisti še temeljito razpravljati. — Pa ne samo mi.

SKLEPI REDNEGA OBČNEGA ZBORA SDS*

1. Da bi bilo učno-vzgojno delo pri pouku slovenščine (jezika, književnosti in na nekaterih šolah tudi estetske vzgoje) kvalitetno, tedenska obveznost slavista ne sme presegati 20 ur.

2. Zavod za šolstvo SRS organizira vsaki dve leti obvezne počitniške seminarje o najnovejših znanstvenih izsledkih za strokovno spopolnjevanje slavistov. Udeležba je obvezna za vse, ki poučujejo slovenski jezik in književnost na srednjih in osnovnih šolah.

3. Periodično naj bi se prirejali tudi obvezni jezikovni tečaji za predavatelje drugih predmetov, humanističnih in naravoslovnih.

4. Funkcija prosvetno-pedagoške službe, ki je sedaj prvenstveno svetovalna in šele potem nadzorna, mora postati v prvi vrsti nadzorna in šele potem svetovalna. Zato je treba prosvetno-pedagoško službo okrepiti z možnostjo takojšnjega ukrepanja.

5. Poskrbeti je treba, da bodo šolski učbeniki, priročniki in skripta za vse predmete izhajali brez jezikovnih, pravopisnih in tiskovnih napak. Zato jih mora pregledati kvalificiran slovenist, ki s svojim imenom na kolofonu odgovarja za opravljeno delo.

6. Protestiram proti uporabi tujejezičnih učbenikov na naših šolah in zahtevamo, da se ali napišejo ustrezni izvirni ali pa dobri tuji prevedejo v lepo in pravilno slovenščino.

7. V interesu kulture slovenskega jezika zahtevamo, da se na vseh fakultetah, visokih in višjih šolah, ki vzgajajo bodoči učiteljski kader, uvede slovenski knjižni jezik kot obvezni predmet z izpitom (kakor je to z narodnimi jeziki v tujini in pri nas npr. s hrvatskosrbskim na zagrebški filozofski fakulteti).

8. Poskrbeti bo treba, da zaradi prestopanja z drugih fakultet ne bodo prihajali na slavistiko najšibkejši študenti.

9. Predavanja in vaje iz specialne metodike je na filozofski fakulteti treba premakniti na konec štiriletnega študija, da ne bodo ovirali drugega študija in da bodo učinkovitejši.

10. V začetku učiteljske službe naj bi mladi profesorji in predmetni učitelji imeli svojega mentorja; mentorstvo je treba uzakoniti.

* Ljubljana, 17. XII. 1967.

11. Pozivamo vodstva vseh šol, da načrtno skrbijo za gmotno osnovo sodobnega pouka slovenskega jezika in književnosti, tako da stalno in izdatno izpopolnjujejo knjižnice in zbirke učil.

12. Postopoma bo treba misliti tudi na ustanovitev Slovenskega literarnozgodovinskega muzeja, sorodnega češkemu na Strahovu v Pragi.

13. Na prihodnje zborovanje Slavističnega društva Slovenije v Novem mestu je treba spet povabiti zastopnika iz Trsta in Celovca, da bo naše strokovno in nacionalno delo potekalo kar se da usklajeno.

14. Občni zbor Slavističnega društva je ugotovil, da se je kljub pismu SZDL, kljub sklepom lanskoletnega zborovanja v Mariboru in kljub pozivom še zmeraj veliko premalo storilo za uveljavitev in kulturo slovenskega jezika v javni rabi. Zato apeliramo

a) na slovenske poslance, da pri svojih nastopih v zvezni skupščini govorijo v materinščini;

b) na forume, ki so odgovorni za vse vrste javnih napisov in obvestil (plakati in podobno), da ne dovoljujejo jezikovno neustreznih besedil;

c) na tovarne, da končno vendar že začno dosledno opremljati svoje izdelke z navodili, kontrolnimi in garancijskimi listki ter podobnim v slovenskem jeziku.

15. Na televiziji morajo postati slovenski dnevnik, zlasti pa vse otroške in šolske oddaje; sedanje srbohrvaške bistveno oblikujejo ali maličijo jezikovno mišljenje in izražanje najmlajših.

France Jesenovec
Gimnazija Celje

NAKLONSKOST OBLIK, KI IZRAŽAJO PRIHODNJI ČAS

Posebno glagolsko kategorijo, ki jo imenujemo naklon, so spoznali že stari Grki in so jo imenovali enklisis, naklonjenje, zaradi česar tudi mi govorimo o naklonih. Po grškem naklonjenju je tudi moderni sintatikom naklon tista glagolska kategorija, ki izraža osebno razmerje govoreče osebe do glagolskega dejanja ali stanja. Potemtakem daje ta kategorija stavku nekakšno duševno barvanje, hkrati pa tudi utegne izraziti večjo ali manjšo stopnjo resničnosti dejanja ali stanja.

Vsaka oblika, ki izraža prihodnji čas je torej že sama po sebi bolj ali manj naklonska, saj iz njenega pomena sledi, da iz nje ne ugotavljamo sedanjih dejstev, marveč prihodnja, ki bodo šele nastopila, morda pa tudi ne. Sicer pa njeno modalnost izpričujejo tudi same opisne oblike v vseh jezikih, ki so izgubili tvorbo starega s-prihodnjika, kakor je bil grški *pajdevso* (bom vzgajal). Tako tvorbo je izgubila tudi praslovanščina, saj je opisovala prihodnji čas z glagoli *imam, začnem, načnem, hočem* + nedoločnik: *imam delati, načnem delati, hočem delati* itd. Tako zvezo je ohranila tudi naša slovenščina tako v nekaterih narečjih kakor tudi v starejših spomenikih, npr. *dela načnem delati* (Briž. sp. II,